

מראי מקומות- מנחות י"ט

אע"ג דאינו בא לוידי' [ואולי כיון דהתורה מצריך סמיכה לכל קרבנות משום וידוי, לא חילק בזה, ולכן אין שייך להביא הוכיח מזה, וצ"ע]. אבל כ' דשי' רש"י בתענית (כ"ג) אינו כן, אלא דאף שלמים בעי וידוי.

(ה) וכי דנין אפשר משאי אפשר- הק' בחי' הרשב"א, תיפוק לי' משאפשר, דהיכא דהבעלים כהנים, לא זרקי הם הדם, אלא אף כהן אחר יכול לזרוק הדם. וא"כ, שפיר למדין מהתם דיכול לשחוט ע"י אחר. ותי' דזהו גופא נכלל בקו' הגמ' וכי דנין אפשר משאי אפשר, דהיינו, דזריקה אי אפשר כשהבעלים ישראל, דשם ודאי אינה בבעלים. אבל כשאפשר לה להיות בבעלים, כגון שהבעלים כהנים, אימא אה"נ, דשפיר צריך הבעלים לעשות הזריקה. דאף דלא כתיב בעלים בזריקה, מ"מ אפשר דכיון דכתי' בעלים בשחיטה, א"כ כ"ש שצריך בעלים בזריקה היכא דאפשר. ועוד תי' דבזריקה י"ל דכיון דלא אפשר לכל הבעלים לעשות הזריקה, דרך כהנים יכולים לעשות זריקה, א"כ בזה י"ל דהתורה לא הצריך שיעשה בבעלים דוקא, ואין למדין מזה לשחיטה, דשייך שכל בעליו יעשה השחיטה.

(ו) גלי רחמנא ביוה"כ ושחט את פר החטאת וכו'- ע' בטהרת הקודש דהק', לימא דלעולם ילפי' שחיטה מסמיכה דבעינן בעלים, אלא דלא שנה עליו הכתוב לעכב, ולכן הי' צריך קרא דיוה"כ להיות הכפילות לעכב, וזה מלמד דשחיטה לעולם בעי בעלים. וכ' דאולי ילפי' מסמיכה דכמו דאם סמך מי שאינו בעלים הרי הוא כמי שלא סמך כלל, ואף דאינו מעכב, אבל סכ"ס לא קיים מצות סמיכה. וא"כ, י"ל דה"ה לענין שחיטה, דאם הבעלים לא שחט, הרי הוא כאילו לא הי' שחיטה כלל, וממילא הקרבן פסול, ולכן לא הי' צריך שום לימוד מיוה"כ. וע"ש עוד מש"כ בזה.

(ז) מלא קומצו בקומצו, שלא יעשה מדה לקומץ- פרש"י, דדין זה הוא שלא יעשה אדם כלי למדת קומצו. אולם ע' בתוס' ישנים (יומא מז.) שהביא מהרשב"ם שהק' על פי'

(א) וסבר ר"ש מקרא נדרש לפניו ולאחריו, והתניא וכו'- הק' השפת אמת, ליפרוך נמי דרבנן אדרבנן. ותי' דהכא באמת לא שייך כ"כ לומר דנדרש לפניו, שהרי כתיב והביאה אל בני אהרן וזה הוי כמפורש בהדיא דעד עתה לא הי' בכהן, רק על ר"ש פריך מק"ו, דאפי' בעלמא לא דרש לפניו, ואילו כאן דרש, אבל אדרבנן לק"מ.

(ב) וסבר ר"ש וי"ו מוסיף על ענין ראשון- ע' בחי' הגר"ז דנסתפק בהא דאמרי' וי"ו מוסיף על ענין ראשון, האם הוא מתורת ילפותא, ובחד ממדות שהתורה נדרשת בהן, או שהוא מתורת מקרא מפורש, דהוי"ו הוי מקרא מפורש דקאי על ענין ראשון. והביא ראי' מהא דזבחים (מח.) דמשמע דהיקש הוא.

(ג) מלמד על שחיטה שכשרה בזר- ע' בשאלת יעבץ (ב', קנ"ז) שכ' שיש לו הרבה ראיות דלכתחלה דין שחיטת קדשים צריך להיות ע"י כהנים ולויים דוקא (וע"ע ברש"י ביבמות [לג:]: דכ' דשחיטה בזר אינו דומה שבת, ומשמע מזה דעיקר מצות שחיטה על הכהנים הוא, ויש לעי' בזה). אולם מצד השני ע' בחשק שלמה כאן שהאריך להוכיח דלכתחלה על הבעלים לשחוט, וכ' שכ"כ הגר"א באלוהו רבא בכלים, וכ' שכן מבואר בזוהר. וע"ע במצפה איתן דנקט דודאי אין דין דצריך הבעלים לשחוט לכתחלה, וע"ש שנתקשה מהכ"ת למדין זה מדרשה דיו"כ, ע"ש.

(ד) ומה זריקה דעיקר כפרה לא בעיא בעלים, שחיטה דלאו עיקר כפרה לא כ"ש- הק' העולת שלמה, לימא דסמיכה תוכיח, דלאו עיקר כפרה הוא, אבל מ"מ בעיא בעלים דוקא. ותי' דשאני סמיכה דצריך להתודות עליה בשעת סמיכה, ולכן שפיר אמרי' דהסמיכה צריך בעלים דוקא. אולם הק' ע"ז, דמבואר דדעת הרמב"ם הוא דשלמים אין צריך וידוי, מפני שאינו בא לכפרה, וא"כ נימא דסמיכת שלמים תוכיח, דצריך בעלים

מערבית ממש. אולם עדיין יש להק' למ"ד
דכל המזבח בדרום הי' קאי, א"כ מה שיין
לקיים הב' פסוקים, והביא בשם פי' הרא"ש
דתנא זו לא חייש לקיים הב' פסוקים. ובחי'
הגרי"ז תי' דצ"ל דמ"ד דס"ל דכולי מזבח
בדרום קאי ס"ל נמי דכל צד מערבית נחשב
לפני ד', אף מה שאינו כנגד ההיכל כלל.

זה, דהא פשוט הוא שאין קומצין אלא בידו,
שהרי זהו משמעות לשון קומץ, וע"ע מה
שהק' על פרש"י. ולכן פי' הרשב"ם דזה ודאי
פשוט דאין קומצין אלא בידו, והחי' דלא
יעשה מדה לקומץ היינו דאין עושין כלי
שהוא כמדת קומצו, ויתן תחלה הקומץ בתוך
הכלי, ואח"כ קומצין אותו בידו, אלא צריל
מעיקרא לקומץ הקמיצה מתוך שאר המנחה
בידו, וימוד ע"י קומצו. וע' בחי' ר' ארי'
לייב (ב', מ') שהק' על הרשב"ם, הא בעינן
והרים מן המחובר, דהיינו דהמעשה קמיצה
צריך להיות מן שאר המנחה, ואיך נח' רב
ושמואל בענין אם יכול לעשות מדה ליטול
הקומץ ממנה. וע"ש בר' לייב מש"כ ליישב
דברי הרשב"ם ולבאר דברי רש"י.

(ח) ולא יליף שמואל דורות משעה, והתנן, כלי
הלח וכו' - הק' בחי' הגרי"ז, מה ענין זה
משנה זו להנדון אם ילפי' דורות משעה או
לא. בשלמא הא דצריך לעשות הקמיצה
בידים, יש לומר דמה דהתורה מצריך איזה
עבודה לשעה, אין ראי' דמצריכו לדורות ג"כ.
אבל כאן, דבקדשי שעה חזינן דהמזרקים
קידשו גם יבש, ומהכ"ת לומר דלדורות לא
יקדשו.

(ט) דתנא בה קרא תריסר זמני - כ' תוס' דאין
להק' דהו"ל ב' כתובים הבאים כא' ואין
מלמדין, אבל לא פי' למה אין להק' כן. וע'
במצפה איתן ובהג' רי"א חבר דכתבו דכוונת
תוס' כמש"כ רש"י לעיל (ט:), דלא אמרי'
דב' כתובים הבאים כא' אין מלמדין אלא
כשגילה התורה ב' פעמים בב' דברים שונים,
דאמרי' אי ניחא למילף מינייהו, נכתוב חד
ונילף אידך מיני'. אבל הכא, דבחדא מילתא
כתיבי, אינן שני דברים הבאים כא' אלא קראי
יתירי נינהו, וא"כ י"ל דזהו כוונת תוס' כאן
ג"כ.

(י) קסבר האי תנא כולי' מזבח בצפון קאי - אבל
הת"ק סבר דהמזבח הי' ממוצע באמצע
העזרה, וקאי ל"ב אמות של המזבח כנגד
הל"ב אמות של פתח ההיכל, וא"כ לא הי' צד
הדרום כלל לפני ד', ולפיכך הי' צריך לת"ק
להגישו ממש כנגד חודו של קרן, והיינו
שפיר לפני ד', לפי שחודו הי' נדון כמו